

A SZEMÉLYI JÖVEDELEMADÓ ALAPVETŐ SZABÁLYAI

Figyelem! Jelen vázlat a szó szoros értelmében vett vázlat, amely a személyi jövedelemadó rendszerét legalapvetőbb szabályait foglalja össze. A vizsgára való felkészüléshez elengedhetetlen a Jegyzet, vagy az Szja.-törvény áttekintése is!

I. A személyi jövedelemadó alapvető szabályai

1. Az adó alanya

Főszabályként az Szja. alanya a **magánszemély** (természetes személy).

A törvény személyi hatálya a magánszemély mellett kiterjed bizonyos esetekben

- a **kifizetőre**
- a **munkáltatóra**,
- a **társasházra, társasüdülőre**.

Kifizető az a belföldi illetőségű jogi személy, egyéb szervezet, egyéni vállalkozó, amely (aki) adókötelezettség alá eső jövedelmet juttat.

A magánszemélyek közül a belföldi illetőségű magánszemélynek bárhonnan származó bevételére kiterjed az adókötelezettség (teljes körű adókötelezettség).

A külföldi illetőségű magánszemély adókötelezettsége kizárólag a belföldről származó bevételére terjed ki (korlátozott adókötelezettség).

2. Az adótárgy és az adó alapja

Az adótárgy a jövedelem.

Jövedelem = bevételek – költségek.

Jövedelem a magánszemély által az adóévben bármilyen címen és formában megszerzett

- bevétel egésze, vagy
- a bevétel elismert költségekkel csökkentett része, vagy
- a bevétel meghatározott hányada.

Bevétel a magánszemély által bármely jogcímen és bármely formában mástól megszerzett vagyoni érték.

Költségnek csak a bevételszerző tevékenységgel közvetlenül összefüggő, kizárólag a bevétel megszerzése, a tevékenység folytatása érdekében a naptári évben ténylegesen kifizetett, szabályszerűen igazolt kiadás minősül, kivéve, ha a törvény a kiadás tényleges kifizetésétől függetlenül minősít költségnek valamely tételt.

Költséglevonás fő módjai:

- a tételes költségelszámolás,
- a 10 % költséghányad,
- a kistermelői költségátalány (a bevétel 40%-a igazolás nélkül elszámolható),
- az átalányadózást választó egyéni vállalkozónál a vélelmezett költséghányad (esettől függően 40 % - 94 % költséghányad számolható el).

Jövedelemtípusok

A személyi jövedelemadó rendszerében **két fő jövedelemtípust** különböztetünk meg, az **összevonás alá kerülő jövedelmeket** és a **külön adózó jövedelmeket**. Minden olyan jövedelem összevonás alá kerül, ahol a törvény nem ír elő elkülönített adózást.

A főbb jövedelemtípusok az alábbiak szerint rendszerezhetők:

Az összevont adóalap

- 1) Az önálló tevékenységből származó jövedelem
- 2) A nem önálló tevékenységből származó jövedelem
- 3) Egyéb jövedelem

Egyes külön adózó jövedelmek

- 1) Az egyéni vállalkozó adózása
 - a) A vállalkozói személyi jövedelemadó
 - b) Az egyéni vállalkozó átalányadózása
 - c) Tételes átalányadózás
- 2) A vagyónátruházásból származó jövedelmek
 - a) Ingó vagyontárgy átruházásából származó jövedelem
 - b) Ingatlan, vagyoni értékű jog átruházásából származó jövedelem
 - c) Tartási, életjáradéki vagy öröklési szerződésből származó jövedelem
- 3) Tőkejövedelmek
 - a) A kamatból származó jövedelem
 - b) Értékpapír-kölcsönzésből származó jövedelem
 - c) Az osztalékból származó jövedelem
 - d) Árfolyamnyereségből származó jövedelem
 - e) A vállalkozásból kivont jövedelem
- 4) Természetbeni juttatások és más engedmények
 - a) A természetbeni juttatások
 - b) Kamatkedvezményből származó jövedelem
- 5) Vegyes jövedelmek
 - a) Kisösszegű kifizetések, egyösszegű járadékmegváltások
 - b) Az ingatlan bérbeadásából származó jövedelem
 - c) A társasház, a társasüdülő jövedelme
 - d) Nyereményből származó jövedelem
 - e) A privatizációs lízingből származó jövedelem
- 6) Az értékpapír, az értékpapírra vonatkozó jog révén megszerzett vagyoni érték
 - a) Értékpapír formájában megszerzett vagyoni érték
 - b) Az értékpapírra vonatkozó jog révén megszerzett vagyoni érték
 - c) Az elismert munkavállalói értékpapír-juttatási program keretében szerzett jövedelem

Az összevont adóalap

Az összevont adóalap a magánszemély által az adóévben megszerzett összes **önálló** és **nem önálló tevékenységből** származó, valamint **egyéb** jövedelmének az összege.

A. Az önálló tevékenységből származó jövedelem

Önálló tevékenység minden olyan tevékenység, amelynek eredményeként a magánszemély bevételhez jut, és amely a törvény szerint nem tartozik a nem önálló tevékenység körébe.

Ide tartozik különösen **az egyéni vállalkozó** (de csak meghatározott jövedelem, az ún. vállalkozói kivét tekintetében), **a mezőgazdasági őstermelő** (de csak ha nem választ átalányadózást), **a bérbeadó**, a választott **könyvvizsgáló** tevékenysége, **a gazdasági társaság magánszemély tagja által külön szerződés szerint teljesített mellékszolgáltatás**, ez utóbbinál feltéve, hogy a tagnak a bevétele érdekében felmerült költségét a társaság a költségei között nem számolja el.

A vállalkozói jövedelem szerinti adózást alkalmazó egyéni vállalkozónál önálló tevékenységből származó jövedelemnek minősül a **vállalkozói kivét**, amely az egyéni vállalkozói tevékenység során személyes munkavégzés címén vállalkozói költségként elszámolt összeg.

Önálló tevékenységből származó bevétel minden olyan bevétel, amelyet a magánszemély e tevékenységével összefüggésben vagy egyébként az e tevékenysége alapjául szolgáló jogviszonyára tekintettel megszerez.

Az önálló tevékenység esetében fő szabálynak tekintendő a tételes költségelszámolás: a bevétellel szemben elszámolható az adóévben ténylegesen felmerült és igazolt költség. A tételes költségelszámolás helyett valamennyi önálló tevékenységből származó bevételre választható a bevétel **10 %-ának megfelelő költséghányad** is. Ilyenkor a bevétel 90 %-a tekintendő jövedelemnek.

B. A nem önálló tevékenységből származó jövedelem

Nem önálló tevékenységnek minősül

- a munkaviszonyban folytatott tevékenység,
- az országgyűlési, a helyi önkormányzati képviselői tevékenység,
- a társas vállalkozás magánszemély tagjának személyes közreműködése akkor, ha az annak ellenében kapott juttatást a társas vállalkozás költségei között számolják el,
- a jogszabály alapján választott tisztségviselő (kivéve a választott könyvvizsgálót) tevékenysége,
- a segítő családtag tevékenysége, továbbá
- nemzetközi szerződés hatályában a nem önálló munka, ennek hiányában az adott állam joga szerinti munkaviszony.

Nem önnálló tevékenység esetén általában költségek nem számolhatók el, kivéve pl. az érdekképviseleti tagdíjat, a kamarai tagdíjat.

C. Egyéb jövedelem

Egyéb jövedelem az önálló és a nem önálló tevékenységből származó bevétel körébe nem sorolható minden olyan bevétel, amelynek adózására a törvény külön rendelkezést nem tartalmaz. Minden ide tartozik, ami nem tartozik máshová. A bevétel teljes egésze jövedelem.

Egyéb jövedelem:

- a) a jog alapítása, átruházása vagy megszüntetése, a jog gyakorlásának átengedése vagy a jogról való lemondás ellenében kapott bevételnek a jog megszerzésére fordított értéket (összeget) meghaladó része,
 - b) eladási vagy más hasonló jog gyakorlása esetében a megszerzett bevételnek a joggyakorlás tárgya átruházása időpontjára megállapított szokásos piaci értékét meghaladó része, csökkentve a jog megszerzésére fordított értékkel,
 - c) vételi vagy más hasonló jog gyakorlása esetében a joggyakorlás tárgya megszerzése időpontjára megállapított szokásos piaci értékéből a megszerzésért adott ellenértéket meghaladó rész, csökkentve a jog megszerzésére fordított értékkel,
- bármely esetben kivéve, ha adókötelezettségének a törvény szerinti jogcíme egyébként megállapítható.

Ha az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztár tagja részére a nyugdíjpénztár a kötelező várakozási idő leteltét követően nyugdíjszolgáltatásnak nem minősülő kifizetést teljesít, a jövedelmet a következők szerint kell megállapítani: a kötelező várakozási időszak letelte évében és az azt követő első évben kifizetett (juttatott) bevételt teljes egészében, míg a kötelező várakozási

időszak letelte évét követő években évente 10%-kal csökkenő mértékben kell jövedelemnek tekinteni. A kötelező várakozási időszak leteltét követő tizedik évet követően kifizetett (juttatott) bevételt a jövedelem megállapításánál nem kell figyelembe venni.

Egyéb jövedelem **a magánnyugdíjpénztár által a kedvezményezett részére teljesített, nyugdíjszolgáltatásnak nem minősülő kifizetés.**

4. Az összevont adóalap adója

Az összevont adóalap adóját az **adótábla** segítségével kell meghatározni. Az adótábla három kulcsot tartalmaz, sávós, progresszív.

Az adó mértéke, ha a jövedelem összege:

- 0 – 800.000 forint: **18 %**,
- 800.001 – 1.500.000 forint: 144.000 forint és a 800.000 forinton felüli rész **26 %-a**,
- 1.500.001 forint felett 326.000 forint és az 1.500.000 forinton felüli rész **38 %-a**.

Az összevont adóalapból az adótábla alkalmazásával a számított adót kapjuk meg. Ez nem egyenlő az összevont adóalap adójával, mert az Szja. tartalmaz a számított adót módosító tényezőket (pl. a külföldön megfizetett adó beszámítása vagy az adójóváírás, adóterhet nem viselő járandóságok adójának levonása). Az összevont adóalap adóját a számított adóból kell meghatározni.

Az összevont adóalap adóját csökkentik továbbá az alábbi adókedvezmények:

1. A társadalombiztosítási, a magánnyugdíjpénztári és az önkéntes kölcsönös biztosítópénztári befizetések kedvezményei
2. A tandíj kedvezménye
3. A felnőttképzés díjának, valamint az oktatásban résztvevők egyes kiadásainak kedvezménye
4. A lakáscélú kedvezmények
5. Tevékenységi kedvezmények
6. Személyi és családi kedvezmények
7. Közcélú adományok kedvezménye
8. A biztosítások kedvezménye

5. Az adó megállapítása

Az Szja mint anyagi jogszabály, adótörvény külön rendelkezéseket tartalmaz **az adó megállapítására, bevallására és megfizetésére.** Szól az **önadózásról**, az adóbevallást helyettesítő **munkáltatói és ezzel egyenértékű elszámolásról**, az **adóhatóság** adatszolgáltatás alapján történő **adómegállapításáról, adófizetésről.**

A magánszemély három lehetőség közül választhat, ha ehhez adottak a feltételek.

A) A magánszemély a jövedelmét és az azt terhelő adót - az adóévben megszerzett összes bevétele alapján - adóévenként megállapítja és bevallja, valamint az adót megfizeti. A magánszemély az adóévben megszerzett jövedelméből – kivéve az egyes külön adózó jövedelmeket – összevont adóalapot képez, és ez után jövedelemsávonként növekvő adómértékek szerint adózik.

B) A magánszemély a bevallást helyettesítő munkáltatói vagy ezzel egyenértékű elszámolás érdekében a törvényben meghatározottak szerint, az adózás rendjéről szóló törvény rendelkezéseinek figyelembevételével nyilatkozatot tehet. A magánszemély e nyilatkozata az adóbevallással egyenértékű.

C) Az adóhatóság adatszolgáltatás alapján történő adómegállapítása:

A magánszemély adózással összefüggő adminisztrációs terheinek csökkentése érdekében a jogalkotó a 2004. január 1-jét követően megszerzett jövedelmek tekintetében megteremtette az adatszolgáltatás alapján történő adóhatósági adómegállapítás lehetőségét. Ennek következtében számos, eddig önadózó magánszemély mentesülhet az adóbevallási kötelezettség alól. Az adóhatósági adómegállapítás eljárási szabályait az adózás rendjéről szóló törvény tartalmazza, az Szja. törvény az anyagi jogi szabályokat (az adómegállapítási mód feltételeit) határozza meg. A 2004-es adóévre - a törvényben meghatározott kivételekkel - lényegében már minden olyan magánszemély, aki kizárólag munkáltatóktól, kifizetőktől szerzett az adóévben jövedelmet, választhatja az adóhatósági adómegállapítást.

6. Az egyéni vállalkozó adózása

Az egyéni vállalkozó

- **vállalkozói adóalapja** után vállalkozói személyi jövedelemadót,
- **vállalkozói osztalékalapja** után a törvény szerint előírt adót fizet.

A vállalkozói jövedelmet (adóalapot) a vállalkozói bevételből a vállalkozói költség levonásával kell meghatározni. A költségek elszámolása a társas vállalkozások költségelszámolásához hasonló.

Az egyéni vállalkozó a vállalkozói jövedelem szerinti adózást alkalmazza, ha nem választja (választhatja) az átalányadózást vagy a tételes átalányadózást.

6.1 A vállalkozói személyi jövedelemadó

6.1.1 Az adó alanya

Az adó alanya az egyéni vállalkozó. Egyéni vállalkozó:

- a) a vállalkozói igazolvánnyal rendelkező magánszemély az igazolványban feltüntetett vállalkozói tevékenysége tekintetében;
- b) a közjegyző a közjegyzőkről szóló törvényben meghatározott tevékenysége tekintetében;
- c) az önálló bírósági végrehajtó a bírósági végrehajtásról szóló törvényben meghatározott tevékenysége tekintetében (kivéve, amennyiben e tevékenységét végrehajtói iroda tagjaként folytatja);
- d) az egyéni szabadalmi ügyvivő a szabadalmi ügyvivőkről szóló törvényben meghatározott tevékenysége tekintetében;
- e) az ügyvéd az ügyvédekről szóló törvényben meghatározott tevékenysége tekintetében (kivéve, amennyiben e tevékenységét ügyvédi iroda tagjaként vagy alkalmazott ügyvédként folytatja);
- f) a magán-állatorvosi tevékenység gyakorlására jogosító igazolvánnyal rendelkező magánszemély e tevékenysége tekintetében;
- g) a gyógyszerészeti magántevékenység folytatásához szükséges engedéllyel rendelkező magánszemély e tevékenysége tekintetében.
- h) az egyénileg tevékenykedő európai közösségi jogász az ügyvédekről szóló törvényben meghatározott tevékenysége tekintetében.

6.1.2 Az adó tárgya

Az adó tárgya a vállalkozói bevétel.

Jellemzően előforduló bevétel: az értékesített termék, áru, szolgáltatás ellenértékeként, vagy ezek előlegeként befolyt vagy váltóval kiegyenlített összeg, természetben kapott ellenérték (valamennyi esetben a felár, az engedmény, az árkiegészítés, a fogyasztási adó

figyelembevételével), továbbá az áru szállításáért vagy csomagolásáért külön felszámított összeg.

A **vállalkozói adóalap**: a vállalkozó bevétel csökkentve a költségekkel, az adókedvezményekkel, az elhatárolt veszteséggel, a jövedelem külföldön adóztatható részével.

Vállalkozói költségként

- **vállalkozói kivét** (emlékeztető: az egyéni vállalkozói tevékenység során személyes munkavégzés címén vállalkozói költségként elszámolt összeg, valamint a magánszemély személyes vagy családi szükségletének kielégítését szolgáló kiadás alapján elszámolt minden olyan vállalkozói költség, amelyet a törvénynek a vállalkozói költségek elszámolására vonatkozó rendelkezései nem nevesítenek jellemzően előforduló költségként) és

- **a vállalkozói bevétel elérése érdekében felmerült kiadás számolható el.**

6.1.3 Adókedvezmények

A vállalkozói bevétel - legfeljebb annak mértékéig - csökkenthető:

- a) a legalább 50 %-ban megváltozott munkaképességű alkalmazott foglalkoztatása esetén személyenként havonta az alkalmazottnak fizetett bérrel, de legfeljebb a hónap első napján érvényes havi minimálbérrel,
- b) a sikeres szakmai vizsgát tett, az a) pontban említett - folyamatosan továbbfoglalkoztatott - szakképző iskolai tanuló, valamint a korábban munkanélküli személy után, alkalmazottkénti foglalkoztatása ideje alatt, de legfeljebb 12 hónapon át befizetett társadalombiztosítási járulék összegével.
- c) az alapkutatás, az alkalmazott kutatás vagy a kísérleti fejlesztés folytatása érdekében felmerült kiadásból az adóévben költségként elszámolt összeggel,
- d) a 250 főnél kevesebb alkalmazottat foglalkoztató egyéni vállalkozónál évi 30.000.000 forinttal, de legfeljebb a vállalkozási tevékenységet közvetlenül szolgáló, korábban üzembe nem helyezett, kizárólag üzemi célú egyes tárgyi eszközök, nem anyagi javak adóévi együttes beruházási költsége, továbbá a vállalkozói tevékenységet közvetlenül szolgáló ingatlan adóévben felmerült, az értékcsökkenési leírás alapját növelő kiadásként elszámolt felújítási költség összegével.
- e) a helyi adókról szóló törvény rendelkezései szerint általa megfizetett helyi iparüzési adó révén a törvény rendelkezéseinek megfelelően az adóévben elszámolt vállalkozói költség 25 %-ával, feltéve, hogy az adóév utolsó napján nincs köztartozása;
- f) az egyéni vállalkozó belföldi pénzforgalmi bankszámláján fennálló számlakövetelésből az adóévben lekötött, az adóév utolsó napján lekötött számlakövetelésként kimutatott összeg, de legfeljebb az adóévben megszerzett vállalkozói bevétel(ek) összegéből az adóévben elszámolt vállalkozói költségek összegét meghaladó rész 25 %-a és legfeljebb adóévenként 500.000.000 forint (fejlesztési tartalék).

Veszteségelhatárolás: Az egyéni vállalkozó elhatárolhatja az említett tételekkel csökkentett vállalkozói bevételt meghaladó vállalkozói költséget (**elhatárolt veszteség**). Az elhatárolt veszteség a következők szerint számolható el: az elhatárolt veszteséget az egyéni vállalkozó **bármely későbbi adóév** (de legkésőbb az egyéni vállalkozói tevékenység megszüntetésének adóéve) **vállalkozói jövedelmével szemben - döntése szerinti megosztásban - elszámolhatja.** Az egyéni vállalkozói tevékenység megkezdésének évét követő negyedik adóévben és az azt követő adóévekben elhatárolt veszteségre az adóhatóság engedélye alapján

alkalmazható, ha az egyéni vállalkozó adóévi vállalkozói bevétele nem éri el a vállalkozói jövedelem meghatározásánál elszámolt költség 50 %-át, vagy vállalkozói tevékenysége alapján a megelőző két adóévben is veszteséget határolt el.

6.1.4 Az adó mértéke

A vállalkozói személyi jövedelemadó a törvény rendelkezései szerint megállapított jövedelem (vállalkozói adóalap) 16 %-a.

6.2 A vállalkozói osztalékalap adózása

A vállalkozói személyi jövedelemadó második eleme **a vállalkozói osztalékalap** utáni adófizetési kötelezettség.

A vállalkozói osztalékalapot az adózás utáni vállalkozói jövedelemből kiindulva, különböző módosító tételeket figyelembe véve kell meghatározni. **Az osztalékalap utáni adófizetési kötelezettség indoka az, hogy az egyéni vállalkozó az igazoltan a vállalkozásában tartott, illetőleg annak érdekében az adóévben felhasznált (elköltött) pénzeszköze után ebben a második "lépcsőben" ne adózzon.**

Ennek megfelelően az adózás utáni jövedelem csökkenthető:

- a) a tárgyi eszköz, a nem anyagi dolog értékéből az adóévben elszámolt értékcsökkenési leírást meghaladó összeggel, ha az értékcsökkenési leírást az egyéni vállalkozó az adóévben kezdte el;
- b) az olyan, adórövidítéssel, egyéb jogszabály megsértésével összefüggő bírság, késedelmi pótlék stb. összegével, amelyet az egyéni vállalkozói tevékenység gazdasági, pénzügyi ellenőrzése során feltárt szabálytalanságok következményeként kellett megfizetni;
- c) az erre vonatkozó nyilvántartás szerint, az adóévben felmerült beruházási költséget képező kiadás összegével, feltéve, hogy az azzal összefüggő tárgyi eszköz, nem anyagi javak értékcsökkenési leírása megkezdése nem történt meg.

Az adózás utáni vállalkozói jövedelmet növeli:

- a) a tárgyi eszköz ellenszolgáltatás nélküli átruházása esetén - kivéve, ha azt az egyéni vállalkozó természetbeni juttatásként nyújtja -, az említett tárgyi eszköz beszerzésével összefüggő adózás utáni vállalkozói jövedelem csökkentésének évétől számítva a tárgyi eszköz értékéből a tárgyévi értékcsökkenési leírást meghaladó összegnek
 - aa) a tárgyi eszköz egy éven belüli átruházásakor a 100 %-a,
 - ab) a tárgyi eszköz egy éven túli, de két éven belüli átruházásakor a 66 %-a,
 - ac) a tárgyi eszköz két éven túli, de három éven belüli átruházásakor a 33 %-a,
 - ad) a tárgyi eszköz három éven túli átruházásakor nulla;
- b) az egyéni vállalkozói tevékenység megszüntetésekor az aa)-ad) pont szerint előírt összeg, ha a megszüntetés az ott előírt időhatáron belül történt;
- c) a tárgyi eszköz, a nem anyagi javak értékcsökkenési leírása megkezdésének évében a vonatkozó beruházási költséget képező kiadások azon része, amellyel az egyéni vállalkozó ezt az évet megelőző években a vállalkozói osztalékalapját csökkentette;
- d) a c) pontban nem említett esetben: a vállalkozói osztalékalapnak a beruházási költséget képező kiadással első ízben történő csökkentése évét követő negyedik évben (ültetvény esetében annak elidegenítésekor, de legkésőbb a termőre fordulás évében) a vonatkozó beruházási költséget képező kiadások azon része, amellyel az egyéni vállalkozó ezt az évet megelőző években a vállalkozói osztalékalapját csökkentette, illetve ennél előbb az egyéni vállalkozói tevékenység megszüntetésekor.

Az osztalékalap adójának mértéke

A vállalkozói osztalékalap azon része után, amely nem haladja meg az adóévi vállalkozói jövedelem meghatározásánál költségként elszámolt vállalkozói kivét 30 %-át, **az adó mértéke 20 %**, a vállalkozói osztalékalap fennmaradó része után az adó mértéke **35 %**. Az adót a magánszemély bevallásában megállapítja, bevallja, valamint a bevallás benyújtására előírt határidőig megfizeti.

6.3 Az egyéni vállalkozó átalányadózása

6.3.1 Az adó alanya

Az egyéni vállalkozó – a vállalkozói személyi jövedelemadó helyett – **átalányadózást** választhat, ha

- **bevétele egy bizonyos összeghatárt nem haladhat meg,**
- **nem állhat munkaviszonyban és**
- **alanyi általános forgalmi adó mentességet kell választania.**

Az átalányadózás azt jelenti, hogy a jövedelem (adóalap) megállapítása egy úgynevezett **vélelmezett költséghányad (melynek mértéke esettől függően 40%-94%)** levonásával történik a bevételből.

Az egyéni vállalkozó akkor választhat átalányadózást ha

- a) az átalányadózás megkezdését közvetlenül megelőző adóévben az egyéni vállalkozói bevétele a 4.000.000 forintot nem haladta meg, és
- b) nem áll munkaviszonyban, és
- c) az általános forgalmi adóról szóló törvény rendelkezései szerint alanyi adómentes - és/vagy kizárólag tárgyi adómentes tevékenységet folytat -, feltéve, hogy az egyéni vállalkozói bevétele az adóévben nem haladja meg a 4.000.000 forintot.

Az átalányadózás szabályai addig alkalmazhatók, amíg az adóévben az egyéni vállalkozó egyéni vállalkozói bevétele a 4.000.000 forintot (kiskereskedelmi tevékenységnél a 22.000.000 forintot) nem haladja meg és az egyéni vállalkozó munkaviszonyt nem létesít.

Bármelyik feltétel hiányában az átalányadózásra való jogosultság megszűnik, és ekkor az egyéni vállalkozónak az adóév egészére nézve át kell térnie a vállalkozói jövedelem szerinti adózás alkalmazására.

6.3.3 Az adó mértéke

Az átalányadó összegét a következők szerint kell kiszámítani: az adó mértéke a jövedelem teljes összegére, ha a számított évi jövedelem

- a) legfeljebb 200.000 Ft, akkor 12,5%,
- b) 200.000 Ft-nál több, de legfeljebb 600.000 Ft, akkor 25%,
- c) 600.000 Ft-nál több, de legfeljebb 800.000 Ft, akkor 30%,
- d) 800.000 forintnál több, akkor 35%.

6.4 Tételes átalányadózás

Az adó alanya

Tételes átalányadózást 2001. január 1-jétől a fizetővendéglátó tevékenységet folytató magánszemély választhat.

A magán szálláshelyek idegenforgalmi célú hasznosításáról szóló kormányrendeletben meghatározott fizetővendéglátó tevékenységet folytató magánszemély adóévenként az adóév

egészére, tevékenységére tételes átalányadózást választhat, ha e tevékenységet a tulajdonában, hasznélvezetében lévő lakásban vagy üdülőben folytatja.

Ha a magánszemély több lakással, üdülővel rendelkezik, tételes átalányadózást csak akkor választhat, ha ezek közül csak egyben folytat fizetővendéglátó tevékenységet.

Tételes átalányadózás esetén a tevékenységgel kapcsolatos valamennyi bizonylatot az Szja. törvényben foglalt szabályok szerint kell megőrizni. A tételes átalányadózás választása a magánszemélyt nem mentesíti az őt más jogszabály előírása szerint terhelő kötelezettségek (így különösen a számlaadási és a nyugtaadási kötelezettség) teljesítése alól.

A tételes átalányadó évi összege szobánként 32.000.000 forint.

7. A vagyónátruházásból származó jövedelmek:

a) Ingó vagyontárgy átruházásából származó jövedelem

b) Ingatlan, vagyoni értékű jog átruházásából származó jövedelem

c) Tartási, életjáradéki vagy öröklési szerződésből származó jövedelem

a) Az ingó vagyontárgy átruházásából származó jövedelem.

Az adó tárgya:

Ingó vagyontárgy átruházásából származó bevétel minden olyan bevétel, amelyet a magánszemély az átruházásra tekintettel megszerez. Ilyennek minősül különösen az eladási ár, a cserében kapott dolognak a jövedelemszerzés időpontjára megállapított szokásos piaci értéke, valamint az ingó vagyontárgy gazdasági társaság részére nem pénzbeli hozzájárulásként történő szolgáltatása esetén a vagyontárgynak a társasági szerződésben, más hasonló okiratban meghatározott értéke.

Az adó alapja:

Az ingó vagyontárgy átruházásából származó jövedelmet úgy kell megállapítani, hogy a bevételből le kell vonni az átruházó magánszemélyt terhelő következő igazolt költségeket (kivéve azokat, amelyeket valamely tevékenységből származó bevételével szemben költségként már elszámolt):

a) a megszerzésre fordított összeget, és az ezzel összefüggő más kiadásokat;

b) az értéknövelő beruházásokat;

c) az átruházással kapcsolatos kiadásokat.

Ha a megszerzésre fordított összeg nem állapítható meg, akkor a bevétel 25 %-a számít jövedelemnek.

Az adó mértéke:

az ingó vagyontárgy átruházásából származó jövedelem után az adó mértéke **20 %-a**. Az adót a magánszemélynek adóbevallásában kell megállapítania és az adóbevallás benyújtására előírt határidőig kell megfizetnie.

Nem kell megfizetni az ingó vagyontárgyak átruházásából az év során együttesen származó jövedelem adójának a 40.000.000 forintot meg nem haladó részét.

Nem alkalmazhatók az ingó vagyontárgy átruházásból származó jövedelemre vonatkozó rendelkezések akkor, ha az ingó vagyontárgy átruházása rendszeresen vagy üzletszerűen végzett tevékenység keretében történik. Ekkor az önálló tevékenységből származó jövedelemre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

Nem alkalmazhatók a rendelkezések az ingó vagyontárgy átruházásából származó bevételnek arra a részére, amely meghaladja az ingó vagyontárgynak a szerződéskötés időpontjában ismert szokásos piaci értékét.

b) Az ingatlan átruházásából, a vagyoni értékű jog visszerthes alapításából, átruházásából származó jövedelem

Az adó tárgya:

Ingatlan, vagyoni értékű jog átruházásából származó bevétel minden olyan bevétel, amelyet a magánszemély az átruházásra tekintettel megszerez. Ilyennek minősül különösen az eladási ár, a cserében kapott dolognak a jövedelemszerzés időpontjára megállapított szokásos piaci értéke, valamint az ingatlan, a vagyoni értékű jog gazdasági társaság vagy más cég részére nem pénzbeli hozzájárulásként (nem pénzbeli betétként) történő szolgáltatása esetén a vagyontárgynak a társasági szerződésben, más hasonló okiratban meghatározott értéke.

Az adó alapja:

Az ingatlan, a vagyoni értékű jog átruházásából származó bevételből le kell vonni az átruházó magánszemélyt terhelő következő igazolt költségeket, kivéve azokat, amelyeket valamely tevékenységéből származó bevételével szemben költségként elszámolt:

- a) a megszerzésre fordított összeget, és az ezzel összefüggő más kiadásokat;
- b) az értéknövelő beruházásokat;
- c) az átruházással kapcsolatos kiadásokat, ideértve az adott ingatlannal kapcsolatban az állammal szemben vállalt kötelezettség alapján igazoltan megfizetett összeget is.

Ha a megszerzésre fordított összeg nem állapítható meg, akkor a bevételt annak 75 %-ával kell csökkenteni.

Az ingatlan átruházásából származó jövedelem, ha az átruházás a megszerzés évében vagy az azt követő öt évben történik, az előbbiek szerint kiszámított összeg (továbbiakban: számított összeg). Ezt követően a jövedelmet úgy kell megállapítani, hogy a számított összeget csökkenteni kell, ha az átruházás - a megszerzés évét követő évet első évnek tekintve -,

- a) a hatodik évben történik, a számított összeg 10 %-ával,
- b) a hetedik évben történik, a számított összeg 20 %-ával,
- c) a nyolcadik évben történik, a számított összeg 30 %-ával,
- d) a kilencedik évben történik, a számított összeg 40 %-ával,
- e) a tizedik évben történik, a számított összeg 50 %-ával,
- f) a tizenegyedik évben történik, a számított összeg 60 %-ával,
- g) a tizenkettedik évben történik, a számított összeg 70 %-ával,
- h) a tizenharmadik évben történik, a számított összeg 80 %-ával,
- i) a tizennegyedik évben történik, a számított összeg 90 %-ával,
- j) a tizenötödik évben vagy később történik, a számított összeg 100 %-ával.

A vagyoni értékű jog átruházásából származó jövedelem tehát a számított összeg, ha az átruházás a megszerzés évében vagy az azt követő öt évben történik, de a számított összegnek a fentiek szerint csökkentett része a hatodik évtől, a 15. évben pedig gyakorlatilag adómentes a jövedelem.

Az adó mértéke

Az ingatlan és vagyoni értékű jog átruházásából származó jövedelem után az adó mértéke **20 %**. Az adót a magánszemélynek adóbevallásában kell megállapítania és az adóbevallás benyújtására előírt határidőig kell megfizetnie.

Adókedvezmény

A befizetett adóból visszajár (vagy nem kell azt megfizetni) az ingatlan, vagyoni értékű jog átruházásából származó jövedelem azon része utáni adó (**lakásszerzési kedvezmény**), amely összeget a magánszemély saját maga vagy közeli hozzátartozója, volt házastársa részére a jövedelem megszerzésének időpontját megelőző 12 hónapon vagy az azt követő 60 hónapon belül lakáscélú felhasználásra fordított (a lakásszerzési kedvezmény alapja).

c) Ingó vagyontárgynak, ingatlannak, vagyoni értékű jognak tartási, életjáradéki vagy öröklési szerződés keretében történő átruházásából származó jövedelem - ha az nem adómentes - után az adó mértéke **20 %**, egyebekben pedig a ingatlan, vagyoni értékű jog átruházásából származó jövedelemre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni a törvényben meghatározott eltérésekkel.

8. Adómentességek és bevételnek nem számító tételek:

A jövedelem kiszámításánál nem kell figyelembe venni azt a bevételt, amely az Szja. törvény 1. számú melléklete vagy más törvény előírása alapján adómentes. Az adómentes bevételeket a melléklet nyolc csoportban határozza meg.

a) A szociális és más ellátások közül adómentes többek között:

- az anyasági segély, jövedelempótlék, szociális támogatás, lakbérhozzájárulás;
- a családi pótlék;
- az átmeneti segély, temetési segély, lakásfenntartási támogatás, időskorúak járadéka, munkanélküliek jövedelempótló támogatása.

b) A lakáshoz kapcsolódóan adómentes egyebek mellett:

- a lakáscélú állami támogatásokról szóló kormányrendelet alapján nyújtott támogatás, stb.

c) A közcélú juttatások körében adómentes többek között

- a közhasznú, kiemelkedően közhasznú alapítványból, közalapítványból a magánszemély részére kifizetett azon összeg, amelyet az oktatási intézményekben folytatott tanulmányokra, kutatásra, külföldi tanulmányútra (ösztöndíj címén) folyósítanak, stb;

d) Egyes tevékenységekhez kapcsolódóan adómentes többek között:

- a nemzetközi szerződésben meghatározott **diplomáciai kiváltságokat és mentességeket élvező nemzetközi szervezetek által kifizetett napidíj**;
- a **külföldi tartózkodásra tekintettel külföldről kapott ösztöndíj** azzal, hogy ilyen ösztöndíjon a külföldi oktatási intézményben folytatott tanulmányra, illetve a külföldi kutatóhelyen végzett kutatásra külföldi kifizető (cég, magánszemély stb.) által folyósított összeget kell érteni;
- a Nobel-, továbbá a Kossuth- és a Széchenyi-díjhoz, az olimpiai játékokon és a fogyatékos sportolók világtájkán (Paralimpia, Siketek Világtájkája, Speciális Olimpia, Transzplantáltak Világtájkája) szerzett arany-, ezüst- és bronzéremhez, 4-6. helyezéshez, valamint az életmentő emlékéremhez, a Magyar Köztársaság Kiváló Művésze, a Magyar Köztársaság Érdemes Művésze, a Magyar Köztársaság Babérkoszorúja díjhoz, a nemzeti kulturális örökség minisztere által adományozott, jogszabályban meghatározott művészeti és szakmai díjhoz kapcsolódó, a díj (érem) tulajdonosának a díjat (érmet) adományozó szervezet által, illetve állami (miniszteri) elismerésként adott pénzjutalom, valamint az említett díj (érme)

és a Magyar Köztársasági Érdemrend és Érdemkereszt tárgyi formája, továbbá a Kormány, a miniszterelnök, a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter, a belügyminiszter, a honvédelmi miniszter, valamint a büntetés-végrehajtást, a vám- és pénzügyőrséget felügyelő miniszter, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatokat irányító miniszter által adományozott emléktárgy (dísztőr, gyűrű stb.) értékéből a Kossuth-díjjal járó pénzjutalom 1/10-ed részét meg nem haladó mértékű összeg.

e) Költségtérítés jellegű bevételek közül adómentes többek között:

- a fegyveres erők és rendvédelmi szervezetek hivatásos és szerződéses állományú tagjai részére jogszabály alapján folyósított lakhatási támogatás;
- az egyenruha pénzbeli megtérítése;
- a pedagógusnak szakkönyv vásárlására jogszabály alapján adott összeg;
- a munkáltatói, a szolgálati érdekből történő áthelyezéskor a lakóhely változása miatt a költözködéshez - jogszabály alapján - nyújtott munkáltatói költségtérítés, átalány (utazásra, szállításra, költözködésre, lakás-helyreállításra);.

f) A károk megtérülése, a kockázatok viselése körében adómentes többek között:

- elemi kár, katasztrófa esetén a károsultnak jogszabályban meghatározott feltételek szerint vagy közadakozásból nyújtott segély, támogatás, továbbá a jogszabályban meghatározott kötelezettség alapján kapott tartásdíj, valamint a kártalanítás, a kárpótlás és a kártérítés, kivéve a jövedelmet pótló kártérítést; az Országos Közbiztonsági és Büntelmegelőzési Közalapítványtól származó, a bűncselekmény áldozata vagy hozzátartozója részére a bűncselekménnyel összefüggő kár enyhítése érdekében juttatott összeg;
- a kockázati (halál esetére szóló) életbiztosítás, a balesetbiztosítás, a teljes és végleges munkaképtelenségre szóló betegségbiztosítás díja, valamint a kizárólag a díjat fizető kártérítési felelősségi körébe tartozó kockázat elhárítására kötött biztosítás díja.

g) Egyéb indokkal adómentes többek között:

- a magánszemély által örökség, hagyomány vagy meghagyás címén megszerzett vagyoni érték, a magánszemély által más magánszeméllyel kötött tartási vagy életjáradéki szerződés révén megszerzett vagyoni érték, valamint a nyugdíjban részesülő magánszemély által központi költségvetési szervvel vagy helyi önkormányzattal kötött tartási, életjáradéki vagy öröklési szerződés révén megszerzett vagyoni érték, továbbá a szövetkezet nyugdíjas tagjának a saját szövetkezetével kötött életjáradéki szerződés keretében a vagyonnevesítés során szerzett szövetkezeti üzletrésze átruházásából származó jövedelme, feltéve, hogy annak összege évente az átalakulás befejezésekor lezárt névérték egytized részét, de legfeljebb havonta a 10.000 forintot nem haladja meg;
- a valuta, a deviza forint, a forint devizára, valutára, valamint a devizának, a valutának más devizára, valutára való átváltásakor keletkezett árfolyamnyereség, feltéve, hogy az átváltás nem üzletszerű tevékenység keretében történik;
- a Magyar Nemzeti Bank által kibocsátott külföldi pénzértékre szóló értékpapírból származó kamat, osztalék, árfolyamnyereség;
- a magánszemély számára államháztartási forrásból, pályázat útján biztosított ingyenes vagy kedvezményes számítógép- és internethasználat (ideértve különösen az egyszeri, a havi, a forgalmi díj átvállalását, a modem biztosítását, valamint az internethasználatához szükséges számítógép beszerzésére jogosító - évi 50.000 forintot meg nem haladó összegű - utalvány biztosítását);
- a munkáltató által biztosított ingyenes vagy kedvezményes számítógép- és internethasználat (ideértve különösen az egyszeri, a havi, a forgalmi díj átvállalását, a modem biztosítását),

továbbá az első üzembe helyezését követően legalább két évig használt számítógép ingyenes vagy kedvezményes megszerzése;

h) A természetbeni juttatások közül adómentes többek között:

- az egyházi forrásból nyújtott oktatási, egészségügyi és szociális ellátás azzal, hogy az üdültetés és a gyógyüdültetés nem minősül egészségügyi, illetőleg szociális ellátásnak;
- a kifizető által a belföldi illetőségű magánszemélynek a Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány által kibocsátott névre szóló üdülési csekk (a továbbiakban: üdülési csekk) ellenértékéből adott engedmény, de - több kifizető esetén is - legfeljebb az évente az adóév első napján érvényes havi minimálbér összegének megfelelő rész;
- az, amelyet a hajléktalan, a szociálisan rászorult magánszemély kap;
- a gyermeknek vagy rá tekintettel más magánszemélynek a közoktatásról szóló törvény, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény vagy a tankönyvpiac rendjéről szóló törvény alapján nem pénzben nyújtott juttatás, a közoktatásról szóló törvény szerinti nevelési-oktatási intézmény által az intézmény tanulói részére biztosított, a helyi vagy helyközi tömegközlekedési eszköz igénybevételét szolgáló bérletjegy, valamint a bölcsődei, a művelődési intézményi szolgáltatás.

A jövedelem kiszámításánál nem kell figyelembe venni a következő bevételeket sem:

- a) a **nyugdíjat**, a nyugdíjban részesülő magánszemélyt megillető baleseti járadékot,
- b) **azt a vagyoni értéket, amelynek a megszerzése alapjául szolgáló jogviszony keletkezésének napjára vonatkozóan megállapított szokásos piaci értékét a magánszemély köteles megfizetni**; ha azonban a magánszemély csak a szokásos piaci érték egy részének megfizetésére köteles, akkor a szokásos piaci értékből a fizetési kötelezettség összegének levonásával megállapított rész - hacsak e törvény egyéb rendelkezéséből más nem következik - a magánszemély olyan bevétele, amelyet a jövedelem meghatározásánál figyelembe kell venni;
- c) **azt a kapott vagyoni értéket, amelyet az adóalany köteles visszaszolgáltatni (így különösen a kapott kölcsönt, hitelt)**, továbbá a magánszemély által korábban átadott vagyoni értéket a magánszemély (halála esetén örököse) részére nem ellenértékként (ellenszolgáltatásként) történő visszaszolgáltatásakor (ideértve különösen a nyújtott kölcsön, hitel visszafizetett összegét, de ide nem értve a nyújtott kölcsönre, hitelre kapott kamatot); a kapott vagyoni érték ingyenes vagy kedvezményes használata révén a magánszemély által megszerzett vagyoni érték (igénybe vett szolgáltatás) azonban - hacsak e törvény egyéb rendelkezéséből más nem következik - a magánszemély olyan bevételeként minősül, amelyet a jövedelem meghatározásánál figyelembe kell venni;
- d) a **visszatérített adót, adóelőleget**, feltéve, hogy ezt korábban költségként nem érvényesítették;
- e) a jogerős bírói ítélettel megállapított **bűncselekmény révén szerzett vagyoni értéket**, ha azt ténylegesen elvonták;
- f) a hatóság által **jogszabály alapján elengedett köztartozást**;

II. A személyi jövedelemadóval kapcsolatos EU szabályozás

A személyi jövedelemadóval, mint általában a jövedelemadókkal kapcsolatos közösségi szabályozás, a jövedelemadók területén csak egy igen kis részét érinti. E körben lényegében két jogszabály említhető meg:

- a Tanács 90/434/EGK irányelve a különböző tagállamok társaságait érintő egyesületekre, szétválásokra, eszközátruházásokra és részesedéscserékre alkalmazandó közös adóztatási rendszerről (fúziós irányelv), valamint
- a Tanács 2003/48/EK irányelve a kamatozó megtakarítási formákból eredő jövedelmek adóztatásáról.

Az előbbi jogszabály részletes tárgyalására a társasági adóról szóló részben kerül sor, így ehelyütt csak a **kamatjövedelmek adóztatásának közösségi szabályait** tárgyaljuk.

A kamatjövedelmek adóztatására vonatkozó szabályozás célja

A kamatjövedelmek adóztatásáról szóló irányelv alapvető rendelkezése, hogy a követelésekből eredő kamatozó megtakarítási formákból eredő jövedelmek minden tagállami lakos számára adóköteles jövedelmet képeznek. (Ugyanakkor az irányelv nem írja elő kötelezően a kamatjövedelmekre kivetendő adó mértékét).

A **szabályozás célja** annak lehetetlenné tétele, hogy a kamatozó megtakarítási formákból eredő kamatjövedelmek adóztatására vonatkozó nemzeti adórendszerek összehangolásának hiányában a tagállami lakosok a saját lakóhelyük szerinti tagállamban el tudják kerülni az általuk más tagállamban megszerzett kamatok utáni adózás bármely formáját. **Az irányelv végső célja tehát az, hogy lehetővé tegye a kamatozó megtakarítási formákból az egyik tagállamban eredő egy másik tagállamban lakó haszonélvező egyének részére kifizetett kamatjövedelmeknek a lakóhely szerinti tagállam jogszabályainak megfelelő tényleges adóztatását.**

Az adóztatás tagállamok közötti megvalósulásának **alapvető kritériuma a megfelelő adatszolgáltatás a tagállamok adóhatóságai között** a más tagállami illetőségű személyek adott tagállamban lévő kamatozó megtakarításairól. Ez azonban jelentős politikai nehézségeket okozott az irányelv megalkotásával kapcsolatban. Politikai kompromisszum eredményeként született meg **Ausztriára, Belgiumra és Luxemburgra vonatkozó szabályozás**, amely szerint e három tagállam az automatikus információcserét nem alkalmazza egy átmeneti időszak alatt. Ezen **átmeneti időszak alatt e három tagállamnak az irányelv által szabályozott megtakarításból eredő jövedelmekre viszont forrásadót kell alkalmaznia.**